

Григорій Тютюнник і Полтавщина

«Григорій Тютюнник був людиною великої щедрості, душевної чистоти, закоханості в життя і людей, і всі ці якості органічно ввійшли – та й не могли не ввійти – в плоть і кров його книжок», – так сказав про нього Олесь Гончар.

Народився Григорій Михайлович Тютюнник 23 квітня 1920 р. у селі Шилівка Зіньківського району на Полтавщині в селянській родині.

До школи Григорій пішов рано – у шість років. Учився легко й добре, хоча і був неабияким бешкетником. До перших спроб віршування він вдався, навчаючись у Зіньківській десятирічці. А коли вперше його вірші надрукували в районній газеті, прибіг із нею до батька, і «тато, радий, мов дитина, обережненько вирізав той віршик ножицями на долонях поніс його через усю хату до комода».

У 1938 р. вступив до Харківського університету, але навчання не завершив – почалася війна. Добровольцем пішов на фронт, двічі був тяжко поранений. У повоєнні роки працював учителем, згодом – літературним співробітником, редактором прози у львівському журналі «Жовтень».

Григорій Тютюнник щиро любив полтавський край та його людей, щоліта приїздив у рідне село Шилівку, де жив кілька місяців, мандрував сусідніми селами та приглядався до селян, майбутніх героїв своїх творів.

Вершиною творчості Григорія Тютюнника є роман «Вир», що яскраво та реалістично описує життя українського села в першій половині ХХ століття. Поява цього твору стала справжньою літературною подією, яка засвідчила поступове, але неухильне одужання й відродження національної словесності після того удару, якого завдали їй десятиліття сталінського фізичного та ідеологічного терору. За роман «Вир» Григорій Тютюнник у 1963 р. був відзначений Шевченківською премією (посмертно).

У фондах Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського зберігаються першодруки віршів Григорія Тютюнника (50-ті рр. ХХ ст.), машинопис роману «Вир» з правками автора, сорочка, друкарська машинка, фотографії письменника та його рідних. На фото, що публікується вперше, зображені дружина Григорія Тютюнника Олена Федотівна (крайня ліворуч) та мати його брата Григора Тютюнника Ганна Михайлівна (крайня праворуч) на подвір'ї тютюнниківської хати в селі Шилівка Зіньківського району (80-ті рр. минулого століття).

Архів музею зберігає копії документів, що розповідають про особисту життєву драму письменника, приховувану ним усе життя – матеріали кримінальних справ батька Григорія Тютюнника Михайла Васильовича та дядька Тютюнника Павла Васильовича, які були репресовані в 30-х рр. ХХ ст.

У рідному селі Шилівці є музей — невеличка кімната в школі. У центрі кімнати — погруддя Григорія, на стінах – фотознімки, під склом – книги, теки з матеріалами. Зберігся і будинок, у якому народився і провів дитячі роки письменник. У ньому до останніх днів проживала мати Григорія Михайловича, Івга Федотівна, а потім її двоюрідна сестра Анастасія Павлівна Матяш. Нині будинок перебуває у власності інших людей, меморіальна дошка не встановлена. На старенькій будівлі, де колись була школа, що в ній навчався Григорій, меморіальної дошки теж немає... У грудні 2018 року в Шилівці відкрився літературно-краєзнавчий маршрут «Земляки», присвячений рідному краєві лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка Григора та Григорія Тютюнників. Завдяки проєкту Полтавської обласної організації Національної спілки письменників України оновлено експозицію музею Шилівської ЗОШ I-III ст. Ця подія збіглася із проведенням Всеукраїнських тютюнниківських літературно-наукових читань.

Джерело: мережа інтернет

Матеріал підготувала редакторка видавничо-поліграфічного відділу Яременко В.Л.

{gallery}Poltava/Tutunnyk/foto_tutunnyk{/gallery}